

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația:
ARAD, STRADA EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Alegerea și investirea Preafericitului Patriarh Nicodim Munteanu

Am anunțat că Vineri în 30 Iunie a fost ales noul Patriarh al României, I. P. S. S. Nicodim, Mitropolitul Moldovei.

După doxologia făcută în biserica patriarhiei membrii colegiului electoral s'au întrunit în Camera deputaților sub președinția I. P. S. S. Mitropolitului Nicodim, locotenent patriarhal. După citirea mesajului regal de deschidere a colegiului chemat să aleagă pe noul Patriarh, de către dl N. Zigre ministrul Cultelor, I. P. S. Sa face elogiul patriarhului defunct, Miron Cristea.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, înainte de actul alegerii face următoarea declarație:

„O datorie de conștiință — a spus I. P. S. Sa Mitropolitul — mă îndeamnă să fac următoarea declarație ca o contribuție prealabilă la împlinirea cât mai promptă și mai frumoasă a importantei misiuni pentru care a fost convocat acest colegiu electoral.

Intrucât unii dintre membrii Onoratului colegiu electoral s'ar putea gândi să onoreze cu votul lor persoana mea, le adresez, odată cu mulțumirile mele cele mai adânc simțite, rugămintea sinceră și stăruitoare să renunțe la această intențiune, făcând și de aci cunoscută neclintita mea voință de a rămâne mai departe în scaunul Mitropoliei ardelene pe care o păstoresc până în prezent. Am ferma convingere că în împrejurările de astăzi, indentificându-mă integral cu idealele ortodoxiei și cu ceea ce însemnează ea pentru noi, cea mai mare slujbă ce o pot face credinții și bisericii, țării și neamului meu este să rămân în postul de păstor sufletesc al poporului român din Ardeal întărind în el credința către Dumnezeuul părinților noștri și făcând să-i crească puterile de luptă pentru viitorul liber și puternic al Patriei întregite și pe veci neștirbite.

Dumnezeu să ajute Onoratului Colegiu electoral să indice pentru locul de Patriarh al Bisericii ortodoxe române pe acela care să corespundă întru totul acestei înalte situațiuni prin însușirile sale de superioară și încercată înțelepciune și de arzător devotament pus în slujba dreptei credințe și a intereselor sfintei noastre Biserici, atât de strâns împletite cu binele neamului și al statului nostru“.

I. P. S. S. Visarion Puiu, mitropolitul Bucovinei, a declarat deasemeni că nu candidează.

După citirea acestor declarații, care au pregătit în Colegiu o impresionantă și exemplară unanimitate I. P. S. mitropolit Nicolae a trecut la președinția bi-

roului adunării, iar I. P. S. mitropolit Nicodim a luat loc în banca prelaților.

La ora 12 a început votarea.

După despuerea scrutinului, I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului, președintele Marelui colegiu electoral, dă următorul rezultat al votului:

Votanți	458
I. P. S. S. Mitropolitul Nicodim al Moldovei și Sucevei	406
I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului	12
I. P. S. S. Mitropolitul Visarion al Bucovinei	12
P. S. S. Episcopul Tit Simedria al Hotinului	8
P. S. S. Episcopul Nifon al Hușilor	1
Buletine albe	19

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae al Ardealului

I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului a rostit apoi următoarea cuvântare:

Mărit Colegiu, în conformitate cu acest rezultat, proclam ales Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al Bisericii ortodoxe române, pe I. P. S. S. Mitropolitul Nicodim al Moldovei și Sucevei.

Inalt Prea Sfinția Voastră, am onoare a vă face cunoscut toată bucuria noastră că măritul Colegiu, electoral, prin votul său, v'a chemat la scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, de Mitropolit al Ungro-Vlahiei și de Patriarh al Sfintei noastre Biserici ortodoxe-române.

Împărtășindu-vă această veste bună, îngăduiți-mi să vă exprim cele mai respectuoase felicitări și să vă fac cele mai călduroase urări, pentru o păstorie îndelungată și rodnică.

Suntem convingși cu toții că prin încercata experiență, prin înțelepciunea și râvna Inalt Prea Sfinției Voastre, veți face biserica noastră vie, în stare să reverse asupra sufletului drept credinciosului nostru popor românesc, acele puteri divine ale credinței, de care are atâtă nevoie, în epoca de azi a istoriei sale.

Suntem siguri, Inalt Prea Sfințite, că prin activitatea binecuvântată a Inalt Prea Sfinției Voastre, se va pogori Duhul cel Sfânt, a păcii, al iubirii, al luminii, în cuprinsul Bisericii și că strălucirea ei va trece dincolo de garanțele Sfintei noastre Patrii (vii aplauze).

Noi, ierarhii Bisericii, prin glasul meu, precum și prin întreg glasul poporului nostru drept credincios, vă asigurăm cu toată venerația, de tot sprijinul, de tot devotamentul și de toată iubirea noastră. (Aplauze prelungite).

Înalt Prea Sfințite, de aici înainte adăugăm la acest titlu al Înalt Prea Sfinției Voastre, și pe acel de „prea fericit Patriarh“ (aplaude). Rugăm pe bunul Dumnezeu, să nu fie acesta numai un titlu, ci să fiți, — în inima caldă a Înalt Prea Sfinției Voastre, — într-adevăr fericit; să faceți fericită Biserica și Nația noastră Românească, pe veci unită. (Aplauze prelungite).

Cuvântarea I. P. S. S. Nicodim

I. P. S. Sa Nicodim, noul Patriarh al României, urcându-se la tribună în aplauzele unanime ale adunării, rostește următoarea cuvântare:

Înalt Prea Sfințite Președinte,
Mărit Colegiu,

Votul Dv. mă onorează dar în același timp mă și îngrijorează.

Știm că Dumnezeu a dăruit păunului o strălucită podoabă, dar i-a făcut parte și de niște biete picioare, care abia îl poartă. Se fâlește păunul, când își răsfiră penele, dar când își zărește picioarele, penele se lasă și el rămâne, bietul ca o simplă pasăre plouată...

Cam așa mă găsesc și eu! Totul dv. este, pentru mine, ca o frumoasă podoabă, dar când mă văd în pragul anului 75 al vieții mele, atunci titlul de mândrie pierde și mă găsesc în situația bietului păun, — mai ales când aud și cuvintele Sfintei Scripturi, care zice: „Zilele omului, 70 de ani; dacă e în putere, 80 de ani; peste 80, slăbiciune și povară“.

Am avut până azi o sarcină grea pe umerii mei. Totul dv. mă chiamă acum la o sarcină înțreită: Aceea de Arhiepiscop al Bucureștilor, — grija și păstorirea unei eparhii de șase județe și pe deasupra Capitala Țării, — aceea de Mitropolit al Ungro-Vlahiei și sarcina unei Patriarhii, cu grijile ei, cu legăturile ei, din țară și de peste hotare.

O sarcină, în fața căreia, mi-ași putea spune: Nu îndrăzni!

Totuși, dacă arunc ochii mei pe întinsul istoriei Bisericii noastre, văd că nici unul dintre păstorii ei — atât cei mari, cât și cei de rând, — n'au fost fără de griji și fără povară.

Iată, astăzi Biserica face pomenirea celor 12 Sfinți Apostoli. Între ei, — Petru, — bătrân și cu toate acestea, gata, în orice clipă, să moară pentru Domnul și Mântuitorul său; apoi Pavel, marele apostol al neamului creștin, — șubred la trup și cu toate acestea, neobosit luptător al Bisericii, care, înfruntând toate primejdiile, pe uscat, pe mare, în cetăți dușmane, propovăduiește învățătura Domnului.

Dacă citim istoria Bisericii noastre naționale, vedem, tot așa pe Sfântul Patriarh Nifon, care și-a dus sarcina până la capăt, în ciuda tuturor suferințelor și durerilor; dincolo, la Suceava, vedem pe Iosif I-ul, vlăstar de Voevod, care se străduiește, până la moarte, să apere autocefalia Bisericii sale; vedem pe marele Dosoftei, cărturar și predicator vestit și adânc cunosător al Scripturilor; apoi, Grigorie al IV-lea, Veniamin, — acesta a păstorit 40 de ani! Iar dacă mă uit peste munți, zăresc acolo,

pe nemuritorul Șaguna, care se străduiește și pregătește desrobirea poporului său. Iată aci aproape, fericitul Miron, întiul Patriarh al României, se străduiește 50 de ani, pentru binele poporului său, iar după întregirea țării, păstorește 20 de ani, între altele și ca Regent, iar mai târziu, ca Sfetnic distins al Tronului.

Toate acestea, fac, parcă, să nu mă uit la îndemnul acela, de care vă pomeneam adineauri și care spune: „Nu îndrăzni!“ Dar din cele petrecute, mai trag o învățătură. Fac o mărturisire: Scaunul acesta mi s'a îmbiat, acum 27 de ani în urmă. Era în anul 1912, când bărbații cu răspundere din acea vreme, m'au îndemnat să primesc această înaltă sarcină. Dar mă socoteam prea tânăr, — eram cel mai tânăr membru al Sf. Sinod, — și am spus: „Cu nici un chip nu trec înaintea celor mai bătrâni“ (vii aplauze).

Acum unii dintre domniile voastre, ar putea socoti că ași fi prea bătrân... Apoi dacă ascult glasul dv., chemarea dv. așa de plină de dragoste și de încredere, cum aș putea eu oare să mă împotrivesc și să nu răspund cu aceeași dragoste? Și îmi aduc aminte, în clipa aceasta, de cuvintele: „Nimeni să nu se laude, ca toată lauda să fie a lui Dumnezeu“... Tot astfel și voința dv. acelora ce mă chemați la glasul poporului, ci las să fie glasul lui Dumnezeu, las să fie voința lui Dumnezeu. Mă supun acestei chemări și primesc această sarcină. (Aplauze prelungite).

Vă mulțumesc din suflet pentru dragostea dv. și vă sunt recunoscător pentru încrederea arătată. Vă fac însă și o rugăminte: Să nu mă lipsiți de această dragoste, fiindcă ea îmi vine într'ajutor în purtarea grijilor mele.

Domnul să binecuvinteze Marele colegiu electoral și să binecuvinteze și poporul și țara noastră.

Și acum (întorcându-se către I. P. S. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului) mulțumesc Înalt Prea Sfinției Voastre, pentru urarea așa de călduroasă ce mi-ați făcut și nu mă îndoesc că această urare mi-ați făcut-o din inimă fiindcă ne leagă, încă de multă vreme, o prietenie strânsă pe care eu totdeauna am prețuit-o și o prețuesc. (Aplauze prelungite).

Sfârșind, vă împărtășesc binecuvântările mele și rog pe bunul Dumnezeu să ne binecuvinteze pe toți. (Adunarea în picioare, cântă în cor „Pe stăpânul și arhiereul...“).

I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului, președintele marelui colegiu electoral, încheie solemnitatea cu următoarele cuvinte:

Cu conștiința împăcată de a fi săvârșit un lucru bun pentru Biserica, Țară și Neam, cu gândul la mult iubitul și înfeleptul nostru Rege drept-credincios, (adunarea în picioare ovaționează îndelung pentru Suveranul țării și înțonează Imnul Regal), declar ședința marelui Colegiu închisă.

Solemnitatea investirii

Investirea și instalarea I. P. S. S. Patriarhului Nicodim a avut loc Mercuri în 6 Iulie.

În vederea acestei solemnități s'a servit în Catedrala Patriarhiei seara slojba privegherii și dimineața sf. Liturghie de către un sobor de arhierei,

preoți și diaconi, în prezența Sanctității Sale Patriarhului, a membrilor Sf. Sinod, a guvernului, a consilierilor regali și autorităților civile și militare.

La ora 11 s'a format cortegiul spre Palatul Regal, în frunte cu prefectul poliției Capitalei, urmat de protopopii Capitalei, două plutoane de cavalerie, trăsura regală cu I. P. S. S. mitropolitul Nicolae al Ardealului și cu I. P. S. S. patriarhul Nicodim, trăsura regală cu I. P. S. S. Visarion mitropolitul Bucovinei și cu P. S. S. Lucian episcopul Romanului.

În sala tronului sunt de față toți marii dregători regali, civili și militari ai Țării, în frunte cu M. S. Regele Carol II.

La intrarea în Sală corul Patriarhiei cântă Imnul regal. Ministerul Cultelor, Dl. N. Zigre citește diploma de investire. Preafericitul patriarh Nicodim primește din mâna Regelui cârja arhiepiscopescă, prin cuvintele: „Îți încredințez cârja arhiepiscopescă a Arhiepiscopiei Bucureștilor, a Mitropoliei Ungro-Vlahiei și Patriarhatului Bisericii ortodoxe române.

„Să păstorești cu frica lui Dumnezeu, cu dragoste de Țară, Neam și Rege“.

Urmează cuvântarea Patriarhului asupra chemării și a programului de lucru ce-l așteaptă, care nu e altul decât cel al Bisericii, și apoi cuvântarea M. S. Regelui în care omagiază pe defunctul patriarh Miron și arată locul și rolul Bisericii noastre în viața neamului românesc astăzi.

Amândouă cuvântările sunt modele de elocvență creștină. Le publicăm în întregime în numărul viitor al revistei.

După ceremonia investirii cortegiul s'a întors la Patriarhie unde s'a desfășurat solemnitatea intronării în fața membrilor guvernului și a oficialităților. Aci vorbește dl. ministru N. Zigre și răspunde Preafericitul Părinte Nicodim.

Astfel a fost ales și investit al doilea Patriarh al României, despre care se spune cu dreptate că este Ca Iosif Naniescu prin blândețe..

Ca Veniamin prin energie și gospodărie...

Ca Melhisedec prin cultură și spirit...

Date biografice

I. P. S. S. Nicodim are 75 ani. S'a născut la 1865 în comuna Pipirig, jud. Neamț, din părinți de obârșie jărănească. Părinții săi la bătrânețe s'au călugărit; tatăl, Varnava la Neamțu și mama, Mitrofa la Agapia.

Școala primară o face în satul de naștere; seminarul la Iași, apoi studiază la Academia imperială din Kiev de unde se întoarce doctor în teologie. Se călugărește la Neamțu și în 1900 e făcut arhimandrit mitrofor. Ajuns vicar al mitropoliei din Iași se distinge ca un mare predicator. După moartea mitropolitului Iosif Naniescu ajunge vicar al episcopiei Dunărea de Jos și director al seminarului din Galați. În 1912, după ce refuză scaunul de mitropolit primat al Bucureștilor, e ales episcop al eparhiei Hușilor unde păstorește până în 1923. În 1917 reprezintă biserica ort. română la sinodul bisericii rusești întrunit la Moscova.

După unirea Basarabiei cu România i se încredințează conducerea bisericii basarabene. Revine pentru câțeva vreme la Huși, apoi se retrage ca simplu stareț la mănăstirea Neamțu unde se consacră, ca al doilea Paisie, operii de renaștere a monahismului prin cultură; reorganizează și reinvie viața monahală, alcătuiește, traduce, prelucurează și publică o mulțime de cărți teologice între care excelează cele biblice și recâștigă printr'un răsunător proces averea înstrăinată a mănăstirii.

Pentru bogata sa operă teologică a fost ales membru onorar al Academiei Române și proclamat doctor honoris causa al Universității din Cernăuți.

La 23 Ian. 1935 e ales arhiepiscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei în care calitate desfășură o pilduitoare activitate: reorganizează viața bisericească, stimulează misionarismul, face vizitații canonice, organizează colportajul în fiecare parohie (fiecare parohie are o bibliotecă de desfacere și din cei doi cântăreți unul e obligat să facă pe colportorul), publică pentru preoți o colecție întreagă de predici pentru toate ocaziunile, restaurează pe bani proprii catedrala din Iași, ridică o casă de librărie la Iași, înființează o fabrică de luminări, dăruiește mănăstirii Neamțu dreptul de editură al cărților sale și preoților dela Catedrala din Iași uzufructul sesiei mitropolitane, sprijinește artele și țesăturile românești, conduce cu mare înțelepciune misiunile contra stilștilor, reușind să-i readucă aproape pe toți răzvrățiții la sânul de mamă al Bisericii strămoșești, ș. a.

Intronarea tuturor acestor strădanii culturale, misionare și naționale s'a făcut prin alegerea I. P. S. Sale în scaunul de arhiepiscop al Bucureștilor, mitropolit al Ungro-Vlahiei și patriarh al României.

„Disciplina Rugăciunii“

Titlul de față e împrumutat din articolul „O carte necesară“, scris de „presbiterul B.“ și publicat în No. 25. În articol se tratează despre o importantă problemă duhovnicească, ce privește conștiința și afirmarea preotului, deși chestia e pusă fragmentar, sub aspectul necesității de a avea o carte specific-preoțească, pentru a promova, cu ajutorul ei, disciplina rugăciunii.

Autorul aceluia articol, așa se vede, dorește două realizări: întâi sporierea cultului rugăciunii, pentru sufletul și conștiința preotului datornic a da, chiar el în prim loc, exemplul rugăciunii; iar pe planul al doilea, vrea oarecari măsuri cu caracter disciplinar în cauză.

De e bună ori rea ideea unui „breviar“ preoțesc ortodox, nu judecăm acum. Dar laudăm, la orice caz, râvna colaboratorului nostru*) și am fi foarte bucuroși știind, că acest gând frământă cât mai multe conștiinși preoțești.

Dar noi nu prindem chestiunea dela elementul nou, al unui eventual „breviar“ ortodox, ci dela partea tradițională. Iată, cum.

Am cunoscut, din tinerețe, mulți preoți bătrâni, cărora li erau locite și soioase — nu grăesc cu micșorare! — nu numai liturghiile și molitvelnicele, ci și ceasloavele, nelipsite și ele din casele preoțești, și chiar mult întrebunțate. Avem, deci, dovada măsurii în

Articolul acela și cel de față datează încă de când eram redactorul acestei reviste.

care preoții deodinioară țineau la „disciplina rugăciunii“.

Mai mult chiar: Disciplina aceasta era fixată, între altele, și prin orânduiri bisericești cu caracter disciplinar. De ex. în Pravila de Govora (1640) se fixează¹⁾ norma citirilor călugărului (preoțit), de împlinit în „chilie“ și despre metanii, precum și „pravila călugărului prost“ (fără hirotonie).

Pravila lui Matei Basarab, adecă „Indreptarea Legii“ (1652), în „glava“ (capitolul) 66, orânduiește: „Care preot nu-și va citi ceasurile și va face liturghie, acela are păcat; iară dacă va face liturghie, de le va ceti, iaste neîmpreună păcatului“²⁾. Și tot acolo, în „glava“ 72, este fixată următoarea normă: „Pentru toți sfinții, adecă preoți, de nu-și vor ceti toată Pravila, adecă slujba lor, și pentru: de 7 ori în zi lăudai-te Doamne și carele sunt 7 laude“³⁾. Textul „glavei“, dimpreună cu comentarul lui Simeon Tesaloniceanul (Soluneanul) ar merita să fie reprodus întreg⁴⁾.

Dar reținem aci numai finalul: „Știi acum carele sunt 7 laude și ce închipuesc? Iară vai de preotul ceiaze nu va ceti aceste, însă ale zilei și ale nopții, căci că socotește pe dânsul Dumnezeu, ca pre un mort“.

Disciplina veche a rugăciunii mergea și mai departe: „... însă cele 7 laude... datoriu este tot creștinul să le zică, și preot și mirean...“ — *iată explicațiivul multelor vechi ceasloave de pre casele noastre mirenești de odinioară!*

Iar la „glava“ 122 din aceeași Pravilă țârgovișteană, — unde tunderea călugărilor este considerată ca al doilea bolez (Valsamon), — (Ioan) Pustnicul spune: „Iară călugărul carele nu-și citește ceasurile sale, și toată slujba sa, ca pe un mort îl socotește Dumnezeu și striin de cătră sfinția sa“, *drept ce are să se canonească de duhovnicul său*⁵⁾.

Prin urmare, iată, disciplina rugăciunii este reglementată; și ea trebuie numai împlinită, din partea preoților și a călugărilor... Să grăim și de mireni? ...

Dar, ne întrebăm: Cine să deie vigoare nouă acestor orânduiri vechi și folositoare? Un „breviar“ ortodox — un fel de nou ceaslov, adaptat la cerințele și obligațiile duhovnicești și de conștiință ale Clerului nostru, ar repune, oare, vechile orânduiri în dreptul lor de a fi trăite, practicate?

Lăsăm întrebările fără de răspuns. Dar reticența aceasta să nu se tâlcuiască drept împotrivire la ideia unui „breviar“ ortodox.

Reținem și subliniem, însă, ideia ce ni e pusă în discuție, prin expedientul unui „breviar“ ortodox în felul proiectat, că, adică, *trebuie ceva întreprins, de cei cu obligații și cu autoritate în aceasta privință, pentru revenirea la disciplina rugăciunii*, ce a fost practică mai mult și mai profund, în trecutul nostru, mai ales până a nu fi intrat în epoca electricității și radiofoniei, când obligațiile preoțești sunt, din alte laturi mult sporite, în prim loc în conținutul clipelor pe cari, de altfel, le-ar putea întrebuința pentru înțărmasarea sa duhovnicească: prin lectură, meditație, rugăciune...

Și atunci bună ar fi — iată, revenim la ideia „breviarului“ ortodox — o carte și-o rânduială ca a-

ceea, prin care să se reglementeze obligațiile de conștiință ale preotului de mir, în privința rugăciunilor sale zilnice și, mai ales, în privința celor obligate a le îndeplini cel puțin în vederea slugirei sfintei liturghii.

Căci, iată, cum judecăm noi în chestia de „disciplină“ a rugăciunii, privită din două puncte de vedere: unul, al conștiinței, preotului, dator a se ruga pentru sine și de a da, și în particular, exemplul edificator al rugăciunii; altul, sub raportul obligațiilor sale, așa zise de „pravilă“, în vederea pregătirii sale speciale pentru slujirea Liturghiei, inclusiv a sfintelor taine.

Punctul prim de vedere ar fi să rămână în obligația de conștiință a preotului, rămas răspunzător disciplinar duhovnicului său pentru eventuala neglijare a rugăciunii. Iar din celalalt punct de vedere, al disciplinei liturgice, s'ar putea reduce, — pentru preoții de mir și de alt fel prea mult împovărați în zilele noastre cu tot felul de îndatori în lume, — așa numita „pravilă“, pe care, și altminte, mulți din cei ce nu simt rostul o neglijază într'o măsură oarecare.

O despovărare în aceasta privință a conștiinței preoțești ar egala cu măsurile liturgice ale Sfinților Vasile cel Mare și Ioan Gură-de-Aur, cari au prescurtat sfânta liturghie din vremea lor nu numai pentru neputințe și nerăbdări omenești, ci și pentru a da o măsură și o formă canonică nouă schimbărilor cari se cereau în vremea de atunci.

Asiăzi, un „breviar“ ortodox — zicem și noi așa, până să se găsească un termen și mai potrivit — înlocuim pentru edificarea, deoparte, și dealta pentru despovărarea conștiinței liturgice a preotului de mir, căci cei de mănăstire și de altfel pot și trebuie să trăiască într'o atmosferă mai bogată de rugăciune, păstrând tradiția mănăstirească⁶⁾ — ar putea fi foarte util, pentru sporirea disciplinei rugăciunii.

Dar nu ar fi un lucru ușor de îndeplinit; și ar trebui evitată și o precipitare a lucrurilor.

Iar până atunci, discuțiile cari s'ar mai purta în cauză, ar putea fi folositoare conștiinței noastre preoțești.

În legătură cu aceasta problemă, jin să trimit atenția cititorului și la articolul similar cu al meu, scris de P. C. protopop Tr. Vajianu și publicat, anonim, în 1935, în „Revista Teologică“ dela Sibiu, sub titlul „O problemă duhovnicească de mare actualitate și importanță“, reprodus în acest organ (No. 9 din 1938).

Gh. Ciuhandu

Duminica 7 după Rusalii

Cuvânt despre moarte

Dreptmăritorilor creștin'. În cuvântul despre chipul și asemănarea lui Dumnezeu în noi, am spus, că omul înstrăinat dela Dumnezeu și întovărășit cu cel rău, se teme de toate. De sălbăticiuni, de tunet și altele, dar mai ales de moarte. Poate de atunci a început omul să-și închipue moartea ca niște oase goale încheiate purtând în mâni o coasă. Simția omul, că el e din altă lume, că sufletul i s'a dat dela Tatăl care este în ceruri și că sufletul e nemuritor. Dar, dacă fo-

¹⁾ Ediția Bujoreanu (1885) pag. 129—30.

²⁾ O. c. pag. 163.

³⁾ O. c. pag. 164.

⁴⁾ Cari sunt acele citiri, va afla-o oricare preot în „povățuirea“ din liturghierele noastre de azi.

⁵⁾ O. c. pag. 182.

⁶⁾ Și altfel, slujbele noastre bisericești au proporțiile celor de mănăstire, cu care ii este identic tipicul, — cu deosebirea că el nu se observă la fel, ci variază, în bisericile noastre de „mir“.

tuși murim, ce se întâmplă? Întrebarea era chinuitoare. Dacă putrezesc în pământ, rămân eu praf și pulbere fără sfârșit? Dacă mă sfășle o fiară, m'am făcut eu, care sunt chipul și asemănarea lui Dumnezeu, una cu fiara care m'a sfășiat? Dacă trâznețul m'a lovit, mă nimicesc eu, fără nici o urmă.

Nu vă speriați de întrebările acestea, ci veniți să învățăm

1. Ce este moartea,
2. Cum este moartea și
3. Cum să ne purtăm în fața morții.

1. Cu privire la întrebarea: ce este moartea au fost și sunt lungi șiruri de învățături rătăcite. Vom arăta câteva. Unii spun că moartea nu înseamnă despărțirea sufletului de corp, că prin moarte sufletul se desbracă numai de scoarța din afară a corpului, iar o parte, cea mai fină, cea mai plină de viață rămâne cu sufletul schimbându-se cum se schimbă de pildă unele insecte, rămânând însă aceleași.

Alții soun, iar azi încearcă din nou să dovedească de dragul vieții, că prin felurite leacuri putem face viața veșnică, putem face să nu mai murim nici odată. Tot așa ar fi de rătăcită apoi și învățătura, că printr'o credință tare și făcătoare de minuni, am putea să nu murim, cum au făcut Enoch și proorocul Ilie.

Iarăș alții și alții învață că moartea nu este urmarea păcatului strămoșesc, că după moarte ne putem îndrepta, sau ne putem înstrăina de Dumnezeu.

Față de acestea și de alte rătăcirii, Biserica noastră dreptmăritoare învață despre două morți: a) moartea sufletului și b) moartea corpului.

Despre moartea sufletului să știm de astădată atât, că ea înseamnă încetarea vieții sufletului, ruperea legăturii dintre Dumnezeu și suflet. Prin această rupere, ca mlădița ruptă d'n buclumul viei, omul se usucă sufletește, pier. După sfânta Scriptură, după învățăturile Bisericii, moartea sufletească se numește a doua și adevărața moarte.

Moartea corpului, despre care vorbim azi, se numește adormire, un fel de somn al trupului, sau răposare, un fel de odihnă, de repaos trupesc. Cu alte cuvinte, moartea este încetarea vieții trușesti, despărțirea sufletului de corp, desfacerea firii omenesții în părțile din care este făcută. Desfacerea sufletului de trup este cauza apropiată a morții. Pricina îndepărtată a morții se caută în raportul, în legătura dintre suflet și corp. Sufletul face din pământ corpul omenesc, viu. Luând sufletul, urmează moartea corpului. Luarea se face prin bătrânețe, sau prin alte împrejurări vătămătoare de corp.

2. La întrebarea cum este moartea, care sunt însușirile ei, răspundem, că ea este: 1. de obște, 2. urmarea păcatului strămoșesc, 3. cu venire necunoscută.

a) De obște este moartea, fiindcă toți suntem muritori. Sfântul apostol scrie (Evrei 9, 27): „Oamenilor le este rânduit să moară...” Și fără cuvintele apostolului, înțelegem cu mintea sănătoasă, că orice încercare omenească de a prelungi viața, rămâne nepuțincoasă în fața morții. Cum auzim de atâtea ori, aci e cea mai mare dreptate: toți murim: bogat sau sărac, împărat sau ostaș, drept sau păcătos.

S'a pus întrebarea: cum de Enoch și Ilie n'au murit, sau cum zice însuș Hristos Domnul: sunt unii cari nu vor gusta moartea? Despre aceștia zice apostolul Pavel, că la sfârșitul lumii, cei cari vor fi găsiți în viață vor fi răpiți în nori. În jurul acestei întrebări s'au scris multe. Răspunsul scurt este acesta: E

lege, ca toți să murim. Legea aceasta e dată de Dumnezeu. Tot Dumnezeu are puterea să suspendeze unde și când vrea această leg. Suspendarea acestei legi se numește minune. Suirea lui Enoch și a lui Ilie la cer, răprea în nori a celor ce vor fi în viață la sfârșitul lumii, au fost, sau va fi minune, întocmai ca și facerea sau sfârșitul lumii. Minunile acestea însă, ca suspendări ale legii, nu schimbă legea, ci sunt părți din lege.

b) După învățătura Bisericii noastre ortodoxe, moartea este urmarea păcatului strămoșesc. Am fi putut să nu murim, dacă n'ar fi fost săvârșit păcatul. Dumnezeu a legat nemurirea de nevinovăția noastră, a oamenilor. Pierzând nevinovăția, am pierdut nemurirea: „În ziua în care vei mânca din el (din pomul oprit) cu moarte vei muri”, adică negreșit vei muri (Fac. 2, 17), a zis Dumnezeu celor dintâi oameni. Iar apostolul scrie: „printr'un om a intrat păcatul în lume și prin păcat a intrat moartea...”

În frica de moarte era cunoștința, că moartea e pedeapsa pentru păcat. E așa de înrădăcinată credința legăturii dintre păcat și moarte, că la toate popoarele, păcatele mari se numesc păcate de moarte.

Și totuș, viața învinge asupra morții. Hristos, vieța lumii, prin moartea sa a caicat moartea și nouă ne-a dat încredințarea, că și moartea noastră e numai suspendarea vieții; nemurirea suspendată iarăși ni se va da, când celor din mormânturi ne va dărui viața veșnică.

c) Nu știm ziua, nici ceasul. Despre această necunoștință, ca și despre necunoștința pentru sfârșitul lumii avem prea multe dovezi în Sfânta Scriptură: „Omul nu-și cunoaște nici măcar ceasul (Ecl. 9, 12) întocmai ca peștii prinși în mreaja nimicitoare”. Pildele despre servitorul care așteaptă trează pe stăpân, despre fecioarele care așteaptă sosirea mirelui, sunt învățături pînă cari Mîntuitorul ne spune, că nu știm când va veni moartea.

Știm deci că toți vom muri, că se desface casa pământească a cortului nostru trupesc (2 Cor. 5, 1). Cunoștința aceasta însă nu poate întuneca în noi credința, că în ceruri avem o clădire dela Dumnezeu, o casă veșnică, nefăcută de mână.

Știm că am fi putut să nu murim și că darul nemuririi ni s'a luat pentru păcat. Cunoștința aceasta să ne fie îndemn de a ne întoarce la Dumnezeu, de care ne-am înstrăinat, să nu lăsăm ca sufletul să se rupă de el și să se usuce, să moară cu a doua moarte a osândeii.

Nu știm când ne vine moartea și această binefăcătoare necunoștință ne chiamă să fim gata în orice zi și ceas să întâmpinăm moartea cu sufletul împăcat.

Sfântul Ioan Gură de Aur, în învățătura pentru Paști scrie: Nimeni să nu se teamă de moarte, că nea slobozit pe noi moartea Mîntuitorului. Stinsu-o-a pe ea Cela ce a fost ținut de dânsa. Hristos s'a sculat și moartea s'a prădat. Hristos sculându-se din morți, începătura celor adormiți s'a făcut. Unde-ți este moarte, boldul?

Dacă însă viața nu încetează prin moarte, căci la trâmbița lui Dumnezeu și la glasul arhanghelului iarăși ne vom scula și cu trupurile, se cuvline să trăim aci și acum îmbrăcați în atâtea dreptate, ca prin viața de aci să învingem moartea, iar moartea să nu fie decât trecerea din viața pământească la viața cea veșnică.

Biserica și Școala

În trecutul nu de mult depărtat biserica și școala, aceste două instituții de cultură și educație, erau surori bune. În orice chestiune, care privește creșterea de buni creștini, ele se sfătuiau, se ajutau și aduceau roade bune. Învățătorul de ieri era cântărețul bisericii și în această calitate era mâna dreaptă a preotului. El învăța copiii să cânte răspunsurile liturgice în sf. biserică, iar mai târziu îi chema la școala parohială de cântăreși a cărei conducător era tot el. Cetirea și rostirea unor mici rugăciuni dela sfârșitul vecerniei și a liturghiei erau rezervate copiilor de școală. Acest fapt aducea mulți părinți la biserică, cari, altfel, nu veneau decât la sărbători mari. Părinții și rudeniile mai apropiate veneau întoldeuna la biserică, când știau că vlăstarul lor cântă apostolul. Învățătorul repartiza după aptitudinile școlarii cari să meargă la înmormântări și cari să ajute la tragerea clopotelor.

Cu alte cuvinte, tineretul de ieri a crescut între carte și miros de lămâie.

Dar astăzi cum e? Lucrurile s'au schimbat. Învățătorul nu mai este cântărețul bisericii, fiindcă nu a învățat glasurile la școală. El nu se mai consfătuiește cu preotul asupra educației morale a copilului de școală, el nu mai învață copiii să cânte răspunsurile liturgice, și altul nu-i mai conduce nici la biserică.

Străjeria, această frumoasă instituție așezată de înțeleapta conducere a M. S. Regelui nostru, aduce o îmbunătățire oarecare în materie de educație sufletească.

Dar noi cerem mai mult, pentru că vrem numai binele țării și neamului. Vrem să creștem și azi buni creștini și cetățeni conștienți de drepturile și datorile lor.

De aceea aflui de bine să amintesc, că ar fi fost bine dacă în noua lege a învățământului, acum apărută, s'ar fi prevăzut ca învățătorul să fie obligat să conducă Duminica școlarii la biserică, să-i învețe — dacă are auz muzical — răspunsurile liturgice, cetirea apostolului și alte deprinderi religioase.

Pr. Gh. Cereanț.

Pe vechi făgașuri

Acum șaptezeci de ani, între aspre condițiuni de viață, o mână de tineri teologi din Arad, au pornit pe drumul de a se face „plivitori, barem cât de mici în via Domnului” și au înființat prima foaie literară, culturală și bisericească din Arad sub numirea de „Speranța”. Pătura conducătoare, adânc preocupată de misiunea ce o are, a găsit „cheia înaintării românismului” prin răspândirea culturii în popor cu ajutorul scrisului. Și dacă revista „Speranța” a fost un început, dovadă a curajului și a unui dor de muncă, celelalte reviste din Arad, ce aveau misiunea să fină trează conștiința de român și creștin pe aceste plaiuri, nu s'au abătut întru nimic dela programul „Speranței”. Pasagiul următor ni se pare că-l expune: „Din parte-mi nu mi-am pierdut speranța pentru viitorul românismului, nu, pentru că tot mai sper încă în înțelepciunea lui. Dacă nu ne place să imităm pe străini, să urmărim întru educațiunea poporului pe cei de un sânge cu noi și să înaintăm cu timpul că dacă nu, el ne va lăsa departe înapoi” (Speranța Nr. 1, an. II ¹⁰/₂₂ Ian. 1871).

Postul de comandă întru luminarea și îndrumarea turmei credincioase spre limanul fericirii terestre și veșnice, l-au avut în tot trecutul nostru preotul și învățătorul. Dar acest favor noi nu-l putem pretinde în baza unui drept de moștenire, ci trebuie să ni-l creiem ca și ei prin râvna noastră. Să pornim toți uniți deodată într-o acțiune ce socotim că ar aduce mântuirea națiunii și nu ne vom perde încrederea în viitor. Avem o ocaziune.

Fratele nostru, Aurel Tripon, despre ale cărui calități sufletești vorbesc realizările ce le-a înfăptuit, pe unde a trecut, prin scrișoarea d'n 15 Iunie a. c. trimisă tuturor preoților ne chiamă la o acțiune inspirată din acelaș dor de muncă, cu care antecesorii nostri au tras vechile făgașuri. Ne cere unirea, ca printr'o jertfă puțin simțită de mulți, să punem temelia unui puternic factor de cultură în acest colț de țară: „un cotidian de provincie a cărui principal scop să fie informația, apărarea și sprijinirea tuturor bunelor inițiative și critica constructivă.” Nu știu câți dintre frații preoți au răspuns acestui apel. Cred însă că aproape toți ne vom întâlni pe acest câmp de activitate.

Jertfa noastră va creta o instituție puternică ce va ține veșnic la loc înalt lumina cunoașterii adevărului, ca să lumineze tuturor. Prin înrolarea noastră în această direcție umplem un mare gol. Contribuim la maximum pentru înălțarea poporului și aducem cel mai sfânt prinos de recunoștință celorce, trecând prin viață, n'au murit, ci trăesc prin făgașul de realizări pe care voim să-l urmărim și să-l înfrumusețăm.

Pr. Teofan Herbeiu

Sumarele

sesiunii ordinare din anul 1939 a Adunării Eparhiale ținută în
7—8 Maiu 1939.

(Continuare)

50. La punctul 10 din raportul general al Consiliului eparhial Nr. 3314/1939, referitor la învățământul religios în școlile secundare din Arad și Timișoara, comisiunea culturală propune prin acelaș raportor, iar Adunarea eparhială menține hotărârea sa Nr. 59/1938 pentru obținerea celei de a cincea catedră în ambele orașe.

51. La punctul 11 din raportul general al Consiliul eparhial Nr. 3314/1939 privitor la numirile și mutările de profesori de religie, comisiunea culturală propune, iar Adunarea eparhială

menține hotărârea sa Nr. 57/1938.

52. Cu privire la cele raportate în punctul 17 din raportul general Nr. 3314/1939, referitor la biblioteca eparhială, comisiunea culturală prin acelaș raportor propune, iar Adunarea eparhială hotărăște:

se menține hotărârea Adunării eparhiale Nr. 53/1938.

53. Privitor la punctul 20 din raportul general al Consiliului eparhial Nr. 3314/1939, referitor la bugetul secției culturale, comisiunea culturală propune, iar Adunarea eparhială hotărăște :

să se mențină și în bugetul anului 1939/40 alocația globală de 140.000 lei, ce a avut-o secția culturală și în ultimii 2 ani.

54. Cu privire la cele raportate în punctul 24 din acelaș raport general Nr. 3314/1939 al Consiliului eparhial, privitor la învățământul secundar, comisiunea culturală prin raportorul ei propune, iar Adunarea eparhială

menține hotărârea sa de sub Nr. 58/1938.

55. La punctele 25, 26, 27, 28 și 29 din raportul Consiliului eparhial Nr. 3314/1939, prin care se raportează despre sfera de activitate a Secției culturale în ultimele decenii, precum și despre nouile așezăminte de Stat pentru cultura poporului și serviciul social, în cadrele cărora e chemată Biserica să-și dea contribuția sa și că în urma acestui fapt se impune o revizuire a regulamentului actual al Consiliului eparhial și o nouă distribuție a referadelor secțiilor lui și a revizoratului eparhial, comisiunea culturală, prin acelaș raportor propune, iar Adunarea eparhială

invită Consiliul eparhial să supună anul studii problema și să prezinte la sesiunea proximală a Adunării eparhiale un proiect de regulament al Consiliului eparhial, potrivit situației și cerințelor actuale.

56. Raportorul comisiunii culturale, dl deputat Pavel Dârlea, având în vedere că I. P. C. Sa Părintele iconom stavrofor Dr. Gheorghe Ciuhandu, consilier referent al secției culturale, pe data de 1 August 1939 va trece la pensie, pentru limită de vârstă, elogiază în cuvinte de adâncă mulțumire și sinceritate, meritele pe cari părintele Dr. Gheorghe Ciuhandu le-a câștigat, atât ca referent al senatului școlar, pe vremea fostei școli confesionale, cât și apoi în serviciul de consilier-referent al secției culturale, dezvoltând în cei 34 ani la acel resort, paralel cu activitatea oficială și o frumoasă activitate de scriitor bisericesc și îndeosebi de cercetări istorice privitoare la trecutul Eparhiei Aradului, în numele comisiunii propune ca Adunarea eparhială să-i exprime, pe lângă bunele urări, mulțumire protocolară din partea Adunării eparhiale.

Părintele Dr. Gheorghe Ciuhandu, mulțumind Prea Sf. Sale pentru cuvintele pe apreciere din ședința de ieri, precum și On. Adunării eparhiale pentru aprecierea activității sale oficiale și extraoficiale, face o scurtă reprivire

asupra celor 34 ani petrecuți în Consiliul eparhial, unde a fost adus dela catedra de istorie bisericească, pentru care fusese pregătit ; declară că după ieșirea la pensie dorește să se dedice cercetărilor istorice, relevate într-o hotărâre a Adunării eparhiale din 1883, cărora le-a închinat o parte din stăruințele sale particulare de până azi, nădăjduind să poată prezenta în acest domeniu, părți lucrute succesiv cu privire la istoria Eparhiei Aradului, rămasă nescrisă până acum.

Prea Sf. Sa ia cu plăcere la cunoștință declarația părintelui Dr. Gh. Ciuhandu, în special cu privire la cercetări pentru istoria eparhiei Aradului și declară, că eparhia se va îngriji, la vremea sa, de speșele de tipar.

Adunarea eparhială luând act de declarația prezidială, precum și de angajamentul benevol al părintelui consilier-referent Dr. Gh. Ciuhandu, îi exprimă acestuia, în unanimitate, mulțumire protocolară pentru activitatea sa oficială și extraoficială.

Președintele adunării eparhiale, Prea Sf. Sa Părintele Episcop Andrei, ridică ședința la orele 13 din zi și fixează termenul proximei ședințe pe 8 Maiu a. c. orele 17 d. m.

Președinte :

ss. Andrei
Episcop.

Secretar :

ss. Sava Tr. Seculin.

Acest proces-verbal s-a citit și verificat în ședința Comisiunii de verificare ținută în 26 Maiu 1939.

ss. Andrei

Episcop.

ss. Dimitrie Muscan

ss. Dr. Teodor Botiș

ss. Traian Vațianu

ss. Mihai Păcățian

ss. Sava Tr. Seculin

ss. Dr. Emil Velicu

ss. Dr. Nicolae Popovici

Note bibliografice

Cărțile publicate de I. P. S. S. Patriarhul Nicodim sunt următoarele :

	Pag.
1. Noul Testament, ediția IV, broșat	650
2. Psaltirea lui David, împărțita în Calisme și cu arătări de tipic	320
3. Cântarea Cântărilor	46
4. Psaltirea în versuri de V. Militaru verificată de I. P. S. Mitropolit Nicodim	336
5. Biblia tradusă de I. P. S. Nicodim în colaborare	1919

Semințe evanghelice pentru ogorul Domnului

Traduceri și prelucrări a I. P. S. S. Patriarhului Nicodim în 16 volume mari :

6. Vol. I. 75 Predici catihetice pentru popor. Tâlcuirea Crezului, Tatăl Nostru, 9 Fericiri și 10 Porunci, după C. Stratilatov	448	41. Trei întrebări	15
7. Vol. II. Cuvântări Apologetice, adică apărarea adevărilor fundamentale ale religiei creștine ortodoxe, după Dr. Serghie, Arhiepiscop de Vladimir	400	42. Ce să crezi și cum să trăești	40
8. Vol. III. Menirea Științei și Artei sau; Religia este știința științelor, după Conte L. Tolstoi	412	43. Cinci mărgăritare	47
9. Vol. IV. Viața și operele Sf. Părinți și învățători ai Bisericii, Partea I, după Farrar	443	44. Ce socotiți voi pe Hristos?	42
10. Vol. V. Cuvântări la Postul Mare, după Inocențiu, Arhiepiscop al Odesei	508	45. Cu ce trăesc oamenii	48
11. Vol. VI. Predici la Sărbătorile Împărațești, după Inocențiu Arhiepiscop al Odesei	512	46. Cuvioasa Melania	34
12. Vol. VII. Cuvântări la Sărbătorile Maicii Domnului, Duminici, etc., după Inocențiu Arhiepiscop al Odesei	444	47. Crâșma trează	48
13. Vol. VIII. Cuvântări Liturgice. — Dumnezeu și dreptatea Lui — Mâna lui Dumnezeu în lumea văzută. Scurtă explicare a Sfintei Liturghii și pomenirea Morților. Originale și prelucrări.	416	48. Doi moșnegi la Ierusalim	48
14. Vol. IX. Paisie, Starețul Mănăstirii Neamțului din Moldova, viața, învățătura și influența lui asupra Bisericii ortodoxe, de Prof. reul Serghie Cefericov	640	49. Dumnezeu și Dreptatea Lui	129
15. Vol. X. Viața și opera Sf. Părinți și Învățători ai Bisericii, partea II după Farrar	416	50. Epistolie către creștinii ortodocși	72
16. Vol. XI. Viața și operele Sf. Părinți și Învățători ai Bisericii, partea III, după Farrar	478	51. Istorioare morale pentru copii part. I	30
17. Vol. XII. Predici pentru tineretul școlar, după vestitul patrolog și predicator englez Farrar	416	52. " " " " " " II	32
18. Vol. XIII. Biblia Ilustrată, în colaborare	382	53. " " " " " " III	16
19. Vol. XIV. Primele zile ale creștinismului, după Farrar, partea I	600	54. " " " " " " IV	16
20. Vol. XV. Primele zile ale creștinismului partea, II	440	55. Jos beția	58
21. Vol. XVI. Primele zile ale creștinismului partea, III	494	56. Ierarhia bisericească	39
22. Vol. XVII. Predici despre căderea lui Adam; păcat, moarte și înviere, după Inocențiu Arhiepiscopul Odesei	544	57. Lămuriri asupra Bibliei	32
23. Mica Biblie, epuizată	450	58. Mielul lui Dumnezeu	96
24. Un păstor model	290	59. Mâna lui Dumnezeu în lumea văzută	85
25. Propaganda papistă la români, epuizată	300	60. Religia și morala	40
26. Pe urmele lui Hristos Vol. I.	200	61. Trei întrebări	20
27. " " " " Vol. II.	200	62. Sf. Ioan Gură de Aur	60
28. Viața de Seminar, epuizată	250	63. Umblați în lumină	100
29. Ortodoxia și creștinismul apusean	80	64. Unde-i iubire acolo-i Dumnezeu	36
30. Multe știe oare omul despre univers? epuizată	25	65. Viața Sf. Grigorie Teologul	36
31. Soarta creștinismului prezisă de Profetul Daniil, epuizată	15	66. Viața Sf. Vasile și anul nou	40
32. Creațiunea lumii după știință și Biblie epuizată	20	67. Unde-i fericirea	32
33. Respectați femeia	15	68. Cartea de rugăciuni sau Praviltoara	116
34. Orașe și oameni	50	69. Biblia ca bază a educației	30
35. Argatul lui moș Procopie	128	70. Evanghelistar	20
36. Carte de rugăciuni ilustrată	114		
37. Călăuza creștinului în biserică	104		
38. Un mare păstor	40		
39. Povestea lui Ion cel prost	30		
40. Un sfat bun dădăcelor creștine	15		

Informațiuni

Sf. Sinod deschis la 26 Iunie prin mesajul regal cetit de dl N. Zigre ministrul Cultelor, a adus următoarele hotărâri:

Să solicite la Ministerul Educației naționale ca numirile profesorilor de religie să nu se facă fără avizul chiriarhilor respectivi;

Personalul de control al învățământului secundar să fie recrutat dintre persoanele pe care biserica le recunoaște potrivite pentru aceste posturi;

Preoții să nu poată înainta acțiunii în justiție fără aprobarea chiriarhului;

La Cernăuți se aprobă a se înființa o mănăstire de maice cu un institut al surorilor de ocrotire;

Preoții în fața instanțelor civile să nu fie obligați la jurământ decât în cazuri grave și după un ceremonial deosebit;

Pentru plasarea tinerilor teologi se va cere dela minister luarea în buget a posturilor vacante;

Aprobă și dă formă definitivă legii pentru înființarea mitropoliei Oltenei și Severinului. Proiectul e înaintat guvernului pentru a fi prezentat parlamentului;

Aprobă conferirea titlului de arhiepiscop vovar la mitropolia Bucovinei arhimandritului Eugen Laiu cu titlul Suceveanul.

Sâmbătă în 1 Iulie c. s'a făcut cercetarea canonică a noului patriarh.

Uros Kovincici protopopol sârbesc al Aradului, după un scurt atac la inimă a trecut la cele veșnice, abia împlinind vârsta de 50 ani.

Pentru Biserica noastră are meritul deosebit că a tradus, împreună cu P. C. S. pâr. Rector dr. Nicolae Popovici opera monumentală a lui Nicodim Mihaș: *Canoanele Bisericii ort.* în 4 volume.

A fost înmormântat în cimitirul Eternitatea din Arad, Duminecă în 2 Iulie. În numele bisericii noastre a fost parentat de P. C. Sa păr. C. Turicu.

Dumnezeu să-l odihnească!

Ortodoxia persecutată în Polonia.

În legătură cu perzecuțiile sistematice, cari au loc contra Ortodoxiei din Polonia, Comitetul Reuniunii Ortodoxe din Iugoslavia a trimis Președintelui republicii polone o scrisoare cu următorul cuprins: „Domnule Președinte, noi emigranții ruși demult și cu adâncă durere privim, cum Biserica ortodoxă din Polonia e sistematic perzecută.

Inchiderea și dărâmarea bisericilor, perzecuțarea clerului ortodox în Polonia creștină a devenit un fenomen de toate zilele.

Noi ținem de a noastră sfânta datorle de a atrage atenția Excelenței Voastre la aceste perzecuții, cari la nici un caz nu izvorăsc din necesitățile înalte de Stat, ci numai din fanatismul religios.

Aceste represiiuni, contra Bisericii ortodoxe din Polonia, provoacă în toate popoarele slave nedumerire, iar în inima fiecărui rus o durerea apăsătoare.

Opriji, până când încă nu e târziu, perzecuțiile contra Bisericii și a credinței ortodoxe și dați posibilitate fiecăruia, după inima sa să preamărească pe Hristos Domnul nostru. Nu adânciți prăpastia dintre doi frați cum sunt popoarele noastre și nu abuzați de puterea voastră asupra minorității, care n'are sprijin de nicăieri.

Suntem în credință că vocea noastră nu rămâne vocea celui ce strigă în pustie și că în inima Dvoastre de Cap al Statului se găsește un pic de bună voință și pentru cetățenii numeroși de credința ortodoxă.”

A. C.

La Bărăteaz, prot. Vinga s'a sfințit un frumos monument al eroilor. Serviciul religios a fost pontificat de P. C. S. păr. prot. Al. Bocșianu, asistat de preoții Cimponeriu, Gutu, Anghel și S. Pigli parohul locului, care împreună cu inv. loculul, dl Plapșa, lucrează în deplină armonie la înălțarea morală a parohiei.

Au vorbit cu avânt păr. prot. Al. Bocșianu și notarul comunal I. Bindeanu.

La solemnitate a asistat poporul și foarte mulți intelectuali din jur.

Căsătoriile mixte în Transilvania și Banat reprezintă o cifră totală de 13.226. Dintre acestea 10.604 sunt încheiate cu maghiari și 2.622 cu germane. După orașe proporția este următoarea: în Oradea 47,5, Satu Mare 39,8, Carei 26,6, Baia Mare 47,2, Salonta 50,1.

Dacă cifra căsătoriilor acestora o raportăm la numărul total al căsătoriilor încheiate de români — 45.454, — ajungem la concluzia că mai mult de o pătrime dintre căsătoriile Ardealului are caracter mixt.

Recordul criminalității, ca aproape toate recordurile, îl are America. După statistica publicată de Institutul de combatere a criminalității americane, în Statele Unite numărul delincvenților urcă la cifra impresionantă de 8.179.619, adică mai mult de 6% din populația Statelor.

Lipsa unei tradiții spirituale, caracterul materialist al civilizației americane, cultul aurului și al sportului, mulțimea sectelor dintre care martirii lui Iehova abia zilele trecute ne-au adus vestea unei încăerări gene-

rale cu prilejul unui congres general încheiat la poliție, explică limpede criminalitatea americană.

În Germania, pe lângă 4500 studenți în politehnică sunt 9000 studenți în teologie, încriși la Facultăți și Seminarii teologice.

40 mii avioane poate fabrica Anglia în vreme de război. Acum fabrică o mie pe lună. Aceste avioane vor fi înzestrate cu tunuri sau mitraliere și pot parcurge 430 — 485 kilometri pe oră.

S'a descoperit mormântul sf. Ioan Botezătorul pe muntele Samaria de lângă Ierusalim, în apropierea locului unde s'a aflat palatul lui Irod.

Idealul femeii germane, sub regimul hitlerist, este cuprins în patru cuvinte, cu „patru K” inițiale: Kinder, Kuhe, Kleider, Kirche, adică: copii, bucatărie, îmbrăcăminte, biserică.

Cancelarul Hitler a rostit în cinci ani de când e la putere 420 discursuri și cuvântări.

Părintele Zamfir Popescu, parohul bisericii Sf. Vasilie din București, Calea Victoriei, a ținut dela 4 Febr. 1938—28 Aprilie 1939 pentru enoriașii Sf. Sale 49 conferințe religioase, cu subiecte din viața sfinților și din tezaurul cultului divin.

Datele statistice arată că România este prima dintre țările Europei în privința natalității și a mortalității copiilor. Până la 20 ani mor în țara noastră mai mulți ca dela 20 ani înainte. Mortalitatea e mai mare în primul an; până la un an mor aproape o treime din numărul total al morților din țară. În ce privește mortalitatea față de numărul camerelor de locuință, se arată că în locuințele cu 1—2 camere mortalitatea copiilor este de 17 la sută, cu 3 camere 12 la sută și cu 4 camere 7 la sută.

Cifrele arată clar că mortalitatea copiilor la noi stă în funcție de mizeria în care trăește o bună parte din popor, ea fiind vecină bună cu moartea.

Dăruiri. Dl învățător director Efrem Brindea și soția s'a Maria din Pesac, au dăruit sfintei noastre biserici o odajdie, un stihar preoțesc și un prapore, în valoare de 4452 Lei.

Toț prin munca și grija Doamnei Maria Brindea, s'au adunat dăruiri și dela parohienii din Pesac, pentru încă o odajdie, un stihar și un prapore, în același format și în aceeași valoare.

Afât la odăjdii cât și la stihare și prapori s'au executat frumoase lucrări de mână și motive naționale, sub conducerea și cu croiul D-sale, și cu un mic ajutor și a altor doamne din Pesac, crușându-se astfel mult din cheltuielile de confecționare.

Aducem deci mulțumirile noastre bunilor creștini Efrem și Maria Brindea, cari au făcut și alte multe prețioase dăruiri sfintei noastre biserici precum și altor biserici. Pr. Gr. Vermeșan

Mulțumire publică. În continuare, parohia „Vile-Fabrică” Timișoara aduce mulțumiri creștinești dăruitorilor pentru terminarea și înzestrarea bisericii precum urmează:

I. C. S. Dr. Patrachie Țiucra 500 lei, D. Roman a colectat 1200 lei, Gh. Ioanovici a colectat 1320 lei, Gh. Luca a colectat 2750 lei, parohia ort. rom. Timișoara-Fabrică a donat mormântul Domnului val. 2000 lei, Dna Elena Andreescu o măsură val. 500 lei, M. Filip o măsură 200 lei, Dna Elena Șora două ștergare 200 lei, Pers. Luca măsură ștergare 300 lei, I.

Costa 600 lei, Vasile Muntean, Cpt. Gh. Cosma, I. Mîrcea, Gh. Rusu, Iacob Vișian câte 500 lei, Gh. Cuzman un evanghelist 450 lei, I. Păun 400 lei, Gh. Barbu, I. Tomescu, Gh. Cuzman, Flore Călin, Gaia Ispas, I. Gutari și soția câte 300 lei; I. Ocolişan, Ing. I. Stanși câte 250 lei, Cpt. C. Marinescu, Gh. Cioban, T. Filip, C. Peteu, I. Hegheș, Gh. Koponyi, M. Prochascha câte 200 lei; T. Filip, M. Cojocariu, Văd. Ana Suci, I. Duma, Fr. Mihai, I. Manciu, Fr. Danciu, V. Jiva, Pavel Rudnean, N. Jiva, I. Cotoră, D. Dobromirescu, S. Vesel, Al. Albu, I. Anghel, Pav. Bânju, A. Goja, Eva Danciu, T. Ciocărlie, M. Gruia, St. Vlaicovici, A. Grija, I. Mîrcea, I. Nediu, V. Jiva, Lc. Pascu, D. Marton, D. Constantin câte 100 lei, Ilie Ș. și Eva Trifu 66 lei, A. Pantelie 60 lei, D. Roman, I. Hegheș, P. Jicman, văd. Șt. Vlaicovici, I. Iovan, câte 50 lei. Pentru parohie: Pr. Ștefan Șora.

Nr. 4681—1939.

Ordin circular

Sfântul Sinod cu ordinul Nr. 1631—1939, dispune: „Prea Sfințite, s'a observat că în manualul „Carte de cetire” pentru cl. II-a primară, editura Casei Școalelor, 1938, la pagina 176, lecțiunea de religie privitoare la tacerea „Semnului sfintei cruci” este dată greșit, spunând așa „Când spunem vorbele: „și al Fiului ducem degetele la piept; când spunem vorbele: „Al sfântului Duh ducem degetele la umărul drept; iar la vorba „Amin” ducem mâna la umărul stîng. Căci după „Mărturisirea ortodoxă” învățătura despre facerea Sfintei Cruci sună astfel: „Trebue să faci cruce cu mâna dreaptă punând în fruntea ta cele trei degete mari și să zici: „In numele Tatălui”. După acela pogoară mâna ta la piept în acelaș chip și zici: „și al Fiului”. De acolo la umărul cel drept zicând „și al Sfântului Duh”, ducându-o și la cel stîng. Și, după ce te-ai însemnat pe tine cu acest sfânt al crucii trebue să sfârșești prin cuvintele „Amin”.

Aducându-Vă la cunoștință cele de mai sus, cu frățească dragoste avem onoare a Vă ruga să îndrumați pe preoți ca la predarea acelei lecțiuni să nu urmeze indicațiile manualului, ci pe cele din „Mărturisirea ortodoxă”.

Despre aceasta am sesizat ministerul Educației Naționale, cerând rectificarea în viitoarea ediție a manualului”.

Arad, la 23 Iunie 1939.

Nr. 4844—1939.

Ordin circular

Consiliul de Miniștri în ședința sa dela 17 Maiu 1939 văzând jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 2574 din 13 Oct. 1938 și Nr. 669— din 24 Februarie 1939, cât și dispozițiunile art. 18 din legea regimului general al Cultelor.

DECIDE:

Art. I. Toate cultele vor oficia servicii religioase la solemnitățile naționale și la cele ale Familiei Domnitoare.

Ora când se va serba aceste servicii religioase va fi fixată în fiecare județ de Prefectura Județului.

Art. II. În afară de cazul când legi, regulamente, sau dispozițiuni speciale nu dispun participarea în corpore la serviciile religioase ce se vor oficia la solemnitățile naționale și la acele ale Familiei Domnitoare, vor lua parte șefii autorităților de stat, județ sau comună și ai instituțiilor depinzând de acestea, cum și comandantul celei mai mari unități din garnizoană: ei vor participa la serviciul religios ce se va oficia la biserica ort. rom. din localitate.

Dacă în localitate este biserică greco-catolică (unită) ajutorii șefilor autorităților de stat, județ sau comună, cum și ajutorul comandantului celei mai mari unități din garnizoană vor lua parte la serviciul religios ce se va oficia la aceasta biserică.

La bisericile sau casele de rugăciune ale celorlalte culte, vor participa delegați ai șefilor autorităților arătați la aliniatul prim și ai armatei. În măsura posibilului, acești delegați vor aparține cultului bisericii sau casei de rugăciuni unde se oficiază serviciul religios.

Art. III. Dacă la solemnitate ia parte și trupă sub arme, aceasta va participa la serviciul religios ce se va oficia la biserica ortodoxă.

Trupa sub arme va lua parte și la solemnitățile dela Catedralele Episcopale ale Bisericii române unite din Blaj, Cluj, Oradea, Lugoj și Baia mare.

Premilitarii vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciuni ale cărora ei aparțin.

Art. IV. Elevii școalelor de stat sau confesionale vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciuni ale cultelor cărora ei aparțin.

Art. V. Cu executarea dispozițiilor acestui Jurnal se însărcinează Miniștri: Cultelor, Internelor, Apărării Naționale, Aerului și Marinei și Educațiunii Naționale.

Art. VI. Dispozițiunile din Jurnalele Consiliului de Miniștri anterioare se anulează. ss. Armand Călinescu, ss. Nicolae Zigre, ss. Medic G-ral Marinescu.

Consiliul eparhial

Nr. 4883/1939

Comunicat

Privitor la trecerile dela un cult la altul și la libertatea întrunirilor misiunilor bisericești. Ministerul Cultelor, Dir. Cultelor a dat sub Nr. 9898/1939 următoarea dispoziție:

„România Ministerul Cultelor și Artelor, Dir. Cultelor. Domnului Rezident Regal al Ținutului Timiș. Domnule Rezident Regal, În referire la adresa Dvs. Nr. 6958/1939, avem onoare a Vă face cunoscut că nu este necesară pentru trecerea dela un cult la altul, dovada că declarantul a achitat integral toate sarcinile materiale până la sfârșitul anului în care s'a făcut trecerea.

Creдем însă, că trebue să se prezinte of. st. civ. respectiv, o declarație autentică, din care să rezulte recunoașterea datoriei și obligația de a plăti în termenul prevăzut de art. 46. al. 1 din lege.

Prezentarea unei atari declarații satisface cerințele textului citat, permițând efectuarea trecerilor dela un cult la altul, dacă bine înțeles formalitățile prescise de art. 45 au fost îndeplinite.

În ceea ce privește aplicarea ord. Ministerului de

Gheorghe Cotoșman. Parohia este *cl. I. urbană*. Venitele sunt: Casă parohială, sesie preoțească 32 jug, răscumpărarea stoloilor și a birului parohial cu suma de lei 12.000 anual, care se va achita în rate lunare de către epitropia parohială, salariul dela Stat pe care parohia nu-l garantează și 800 lei lunar dela primăria Jimbolia, pentru catehizarea elevilor din cătunul Clarii-Vii (7 km. dela Jimbolia), pe care parohia nu-l garantează. La cătunul Clarii-Vii va merge odată pe săptămână.

Alesul va îndeplini toate funcțiile în și afară de biserică și va catehiza elevii gratuit, fiind răscumpărate toate serviciile. Va plăti impozitele după beneficiul său.

Recurenții vor cere aprobarea prealabilă a P. S. Episcop Andrei pentru a putea candida. Cererile, cu documentele necesare, se vor adresa Adunării parohiale din Jimbolia și se vor înainta Ven. Cons. Ep. Recurenții se pot prezenta în parohie pentru a face cunoștința credincioșilor și a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric numai cu aprobarea protopopului B. Comloșului și cu respectarea normelor în vigoare.

Consiliul parohial din Jimbolia

În înțelegere cu: *Dr. Ștefan Cloroianu* protopop.

1-3.

Nr. 4447/1939.

Concurs

Pentru îndeplinirea prin alegere a parohiei de *cl. I. rurală* din Buteni-Buia, care va deveni vacantă la 1 Oct. a. c., prin trecerea la pensie a titularului ei actual, pr. Iulius Bodea, în conformitate cu rezoluțiunea Ven. Cons. Ep. Nr. 4447/1939, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în organul oficial Biserica și Școala.

Venitele sunt:

Sesia parohială în estensiunea ei de azi, circa 29 jug; stoloile legale; salariul dela stat, pe care parohia nu-l garantează și birul legal care se ia în concurs din oficiu.

Alesul va achita toate impozitele după beneficiul său, va catehiza fără altă remunerație elevii la cari va fi împărțit și va predica regulat în sf. biserică la rândul său.

Recurenții vor cere învoirea prealabilă a Prea Sfințitei Sale Părintelui Episcop eparhial Andrei, pentru a putea candida. Cererile de concurs, adresate Adunării parohiale din Buteni și înzestrate cu documentele necesare, se vor înainta Ven. Cons. Ep.

Recurenții cu încuviințarea protopopului și cu observarea dispozițiilor regulamentului pentru îndeplinirea parohiilor, se vor prezenta în sf. biserică, pentru a face cunoștința credincioșilor și a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric.

Consiliul parohial din Buteni

În înțelegere cu: *Ștefan Lungu* protopop.

1-3

Licitație minuendă

Consiliul parohial ort. rom. din comuna Zăbrani-Guttenbrunn jud. Arad pe baza planului și devizului aprobat de către Ven. Consiliu Eparhial cu No. 5075/1939, publică licitație minuendă cu oferte închise pe

ziua de 23 Iulie 1939 ora 16 în localul școlii primare de Stat din Zăbrani pentru darea în întreprindere a zidirii bisericii.

1. Planul, devizul și caetul de sarcini se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

2. Toți concurenții vor înainta odată cu oferta și o garanție de 5% din valoarea lucrării în numerar.

3. Spese de participare licitanților nu se vor da.

4. Concurenții trebuie să poseadă autorizații pentru a putea executa astfel de lucrări.

5. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrările aceluia, în care va avea mai multă încredere, fără considerare de rezultatul licitației.

6. Consiliul parohial după deschiderea ofertelor și întrucât prețul oferit nu ar conveni își rezervă dreptul să continue licitația verbal.

7. Situațiile provizorii și cea definitivă se vor plăti din ajutorul dat de Ținutul Timiș sub No. 26771/1939, de Prefectura jud. Arad în măsura lucrărilor executate, justificate fiind cu situații, de executarea lucrărilor verificate de către Serviciul Județean de drumuri precum și cu procese-verbale de recepționarea lucrărilor.

8. În caz că prima licitație va fi fără rezultat, se va ține a doua licitație în ziua de 30 Iulie a. c. la aceeași oră și în același local.

Dat în ședința Consiliului parohial din 7 Iulie 1939.

ss. *Pr. Ioan Bugarlu*
președinte.

ss. *Breazu Constantin*
secretar.

Nr. 4804-1939.

Ordin circular.

Consiliul Central Bisericesc a intervenit la On. Comandament, Inspectoratul general al P. P. pentru a se fixa altă zi și nu Duminica pentru instrucția tineretului premilitar. Până la legiferare nouă în această chestiune, Ministerul Apărării Naționale, Insp. P. P. Serviciul Stat Major, Nr. 4369/1939, înregistrat la Cons. Central Bis. sub Nr. 6083/1939, comunică următoarele:

„Am onoare a face cunoscut, că, mai multe Episcopate au intervenit la Inspectoratul P. P., în sensul ca serviciul premilitar să fie făcut în alte zile de cât Duminică, sau Duminica după masă, spre a lăsa timp liber învățătorilor pentru conducerea elevilor la Biserică. Întrucât S. Voastră sunteți un foarte bun colaborator al scopului pregătirii premilitare. Vă rugăm a redacta o circulară, din partea Sf. Patriarhii, către Episcopate, în care să se arate avantajul tineretului ședințelor premilitare Duminica dimineaș, tocmai pentru siguranța dacă tineretul premilitar merge la biserică.

Totodată ținem a Vă aduce la cunoștință că prin program, învățătorul comandant de subcentru este obligat a veni cu premilitarii la biserică. În comună, nu toți învățătorii sunt și comandanți de subcentru premilitare, astfel la aceeași școală unii pot merge și cu școlarii la biserică.

Arad, la 28 Iulie 1939.

Inspectoratul P. Premilitare
ss. *General Skelettl.*

Șeful de Stat Major
Lt. Col. D. Protopopescu.

Pentru Prea Sf. Sa Episcopul Eparhial
Traian Cibian

Consilier referent eparhial.